

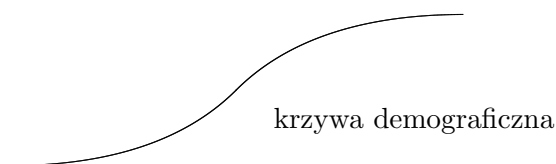
Antropologia nowych mediów

WYKŁAD 2

dr Krzysztof Gajewski
Instytut Badań Literackich
Polskiej Akademii Nauk

15 kwietnia 2012

1 Wewnątrz- i zewnątrzsterowność

SPOŁECZEŃSTWA

sterowane tradycją	wewnątrzsterowne	zewnątrzsterowne
wysoki potencjał wzrostu (dużo urodzin, dużo zgonów)	przejściowy wzrost (dużo urodzin, mało zgonów)	wstępny spadek ludności (mało urodzin, mało zgonów)
rolnictwo, rybołówstwo, myśliwstwo, wydobywanie rud	przetwarzanie surowców	handel, transport, usługi
Ameryka Łacińska, Afryka, Azja, południe Europy	wsie i małe miasteczka USA i Kanady, środkowa Europa, Turcja, ZSSR	wielkomiejskie obszary USA i Europy Zachodniej
przestrzeganie tradycji	dążność do nabycia uwewnętrznionego zespołu celów	uczulenie na oczekiwania i preferencje innych

lęk przed wstydem	lęk przed poczuciem winy	niepokój
	żyroskop (<i>superego</i>)	radar
jednoizbowe domy będące jednocześnie jednostkami produkcyjnymi, dziecko wczesnie gotowe do podjęcia roli życiowej	podział pracy, chłód w stosunkach rodzinnych, przekazywanie ideałów, a nie ról, pisanie dziennika	rozrost biurokracji opartej na manipulacji i poddawaniu się manipulacji, "narcyzm drobnych różnic" (Freud), "zawistne porównywanie" (Veblen), wychowanie przez massmedia

David Riesman, *Samotny tłum* (1950)

2 Dystans pokoleniowy

KULTURY

postfiguratywne	kofiguratywne	prefiguratywne
„nieocenieni przodkowie”	„odnalezieni rówieśnicy”	„zagadkowe dzieci”

Margaret Mead, *Kultura i tożsamość* (1970)

3 Marshall McLuhan: przekaźniki zimne i gorące (*hot i cool media*)

Medium gorące

- nie wymaga zaangażowania ze strony użytkownika
- przedłuża pojedynczy zmysł z „wysoką rozdzielczością”, z silnym nasyceniem informacjami.
- ma charakter mechaniczny, jednolity, powtarzający się

Medium zimne

- zmusza odbiorcę do zaangażowania i kooperacji

McLuhan w *Zrozumieć media* pisze o:

- gorącym uchu i zimnym oku

„Ucho jest nadwrażliwe. Oko jest zimne i obojętne”

- zimnej telewizji

„Widz musi uzupełnić to, o czym jedynie napomknięto w mozaikowym kobiercu punkcików”

MEDIA, TECHNIKI, KULTURY	
GORĄCE (HOT)	ZIMNE (COOL)
radio	telefon
film (kino)	telewizja
fotografia	film rysunkowy (komiks)
alfabet fonetyczny	hieroglify, ideogramy
druk (gazeta)	pismo
topór stalowy	topór kamienny
USA	„raje zacofane”
„mieszczuch”	„wieśniak”
epoka mechanizacji	epoka telewizji
walc	twist
jazz klasyczny	cool jazz
pisanie metodami, zestawami	pisanie aforyzmami
transmisja koncertu	transmisja próby koncertu
hipnoza	halucynacja
brak poczucia humoru	figiel, dowcip, psikus

Marshall McLuhan, *Zrozumieć media. Przedłużenie człowieka* (1964)

Literatura

- [1] Marshall McLuhan, Gorące i zimne środki przekazu, w: jego, *Zrozumieć media. Przedłużenie człowieka*, przeł. N. Szczucka, Warszawa 2004.
- [2] Margaret Mead, *Kultura i tożsamość : studium dystansu międzypokoleniowego*, przeł. J. Hołówka, Warszawa 2000.
- [3] David Riesman, *Samotny tłum*, przeł. J. Strzelecki, Warszawa 1996.